

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Franciškanska ul. 6/I. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 2312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna šte. 1:50 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne novice vseh vrst je plačati po ceniku od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Potreba skupnega boja državnih nameščenecv.

Na občnem zboru Zveze državnih nameščenecv za Slovenijo, ki se je vršil prošle nedelje, so vse stroke državnih nameščenecv lahko uvidele, da imamo mnogo skupnih interesov in mnogo skupnih ciljev, ki nas nujno silijo k skupnemu nastopu in skupnemu delu. Ogromno je delo, ki ga vrši Zveza v interesu državnih nameščenecv in upokojencev. Doseženi so uspehi, a ti uspehi ne dosežajo sil in dela, ki ga troši državno nameščenstvo za svoje organizacije. Iskati nam je zato vzrokov, ki ovirajo te uspehe in nedostatkov, da nismo silnejši zbog svojega dela. Uspehi so doseženi, a ti uspehi so še vedno le slabi, ker obstojajo samo v obrambi, da se državnim nameščencem ne prizadenejo še večje krivice, da se jim ne uniči še več pravic, slonečih na uradniškem in drugih zakonih. Ofenzivne naše organizacije še niso postale in temu je treba iskati vzroka. Vsem naporom Zveze in Čin. Saveza v Beogradu se ni posrečilo doseči, da bi se položaj državnih nameščenecv izboljšal, zlasti velja to za prečanske nameščenice.

Res je, da večerj niti skupno organizirani nismo bili, da smo se tekom enega leta komaj skupno organizirali, da nas je danes kompaktno organiziranih v Sloveniji šele do 8000. Kako naj pričakujemo potem takoj v enem letu že popolne sile, če smo komaj pristopili k skupni organizaciji, nismo pa za njo mnogo več storili od pristopa, nismo ji še ničesar dali za njeno borbenost in se morda niti ne zavedamo, kaj ji moramo dati in kaj za njo storiti, da bo lahko nastopala in dosegala uspehe.

Organizacija smo mi — člani sami in zavest organizacije je močna, če je zavest članov močna. Da pa ta skupna zavest državnih nameščenecv še ni dovolj močna, nam je pokazal obisk na občnem zboru Zveze državnih nameščenecv.

Glavni vzrok, da naša skupna organizacija še ni dovolj močna in ofenzivna pa ni lokalnega značaja, temveč je v tem, da ne nastopa vse uradništvo cele države skupno in pod enim praporom.

Vzroke, zakaj ne nastopa vse uradništvo skupno, je dobro podal in očrtal na nedeljskem občnem zboru sreski poglavar vladni svetnik dr. Fran Ogrin. On je izjavil, da ne bo skupnega nastopa toliko časa, dokler bo trajal dualizem med prečanskim in srbijanskim državnim nameščenstvom. Dualizem se kaže glede strokovne sposobnosti za poedine položaje državne službe in tudi glede gmotnega položaja. Uradništvo v srbskih pokrajinah, zlasti upravno je večinom nekvalificirano. Na visoke položaje in odgovorne položaje se namešča nekvalificirane ljudi. Ti so odvisni od vsakokratne vlade in so nestalni. Uvedla se je dvojna garnitura uradnikov, ki se izmenjavajo od najvišjega do najnižjega mesta z režimom. Da mora biti pod takimi razmerami državna uprava zanič, je jasno. Vse to uradništvo se ne čuti kot organ države, marveč kot organ sistema, oziroma režima. Partizanstvo in iz tega izvirajoče vse zle posledice morajo biti v polnem cvetu, kot posledice tega.

Zaradi tega in ker je srbijansko uradništvo, zlasti zaradi »zarade«, v neprimerno boljšem gmotnem stanju, kakor državno nameščenstvo v prečanskih krajih, mu manjka večinoma vsaka stanovska zavest.

Zato je tudi težko izpeljati dobro organizacijo državnih nameščenecv v teh krajih. Zato ni pravega razumevanja za organizacijo, ker bi se ta organizacija morala boriti v prvi vrsti proti partizanstvu, korupciji, »zaradi« in nekvalificiranemu uradništvu v teh krajih. Borba bi bila seveda težka, tako težka, kakor težko prodiramo s skupno organizacijo izven Slovenije, proti vzhodu in jugu.

Vse sile bomo morali vreči na to, da ustvarimo vsaj dobro oporno točko, ki bo zdrava baza za nadaljnje naše delo tam doli, če hočemo doseči nadaljnje uspehe.

Spričo boljšega gmotnega položaja nima srbijansko uradništvo tudi potrebe se boriti za stanovske interese in za izboljšanje službenih prejemkov, ki so mu postranski dohodki. Postranski zaslužki, za katere se mora boriti državno nameščenstvo, ker nima zadostne plače, so ona rakana, ki ubija našo državno upravo. S tem se podcenjuje in zapostavlja državna služba, ker postaja postranska služba prva, državna pa postranska. Iz tega izvira ukoreninjenje partizanstva, »zarade« in korupcije med uradništvom. S tem pada smisel za organizacijo med uradništvom južnih pokrajin.

Dokler pa tudi uradništvo južnih pokrajin ne bo trkalo na vrata finančnega ministristva in na vrata vlade sploh, zahtevajoč pošteno plačilo za pošteno službo, toliko časa ne bo izvajalo uradništvo nobenega

bitvenega izboljšanja svojega pravnega in gmotnega položaja. Pot do tega pelje torej preko čimprejše reorganizacije državnih uprav v južnih pokrajinah in odpravo zloglasnega zaradnega sistema.

Z viharim odobravanjem za odpravo takih razmer je občni zbor sprejel dr. Ogrinove resolucije, ki se glase:

I. Vlada in Narodna skupščina se nujno pozivata, da izvedeta popolno reorganizacijo državne uprave v vzhodnih in južnih delih države. Ta naj obsega:

a) odstranitev nekvalificiranega uradništva, ki ga je nadomestiti s strokovno izvešanim in moralno neoporečnim;

b) depolitizacijo državne uprave v teh pokrajinah. Nobeni politični stranki ne smejo biti državni uradi in nameščenci na razpolago za agitacijo in v pomoč, tako da opravljajo ti le službo kot državni organi po zakonu in vesti.

c) Stalnost državnih uradnikov ne glede na menjanje vlad.

II. Sistem »zarade« je odpraviti. V doseg tega cilja naj dela na izpremembi mentalitete. Oni, ki »zarado« daje in uradnik, ki jo prejema, naj se najstrožje kaznujeta ne glede na strankarsko pripadnost.

Anketa učiteljic o gospodinjstvu nadaljevalnem šolstvu.

Poverjeništvo UJU prične z delom tudi glede gospodinjstvo nadaljevalnih šol in tečajev. — Zanimanje s strani učiteljic. — Prvi temelj sistematičnega dela je ustvarjen.

Anketo, ki jo je sklicalo pov. UJU 28. decembra 1927 v Ljubljani, je vodil tov. poverjenik Andrej Skulj. V uvodnih besedah je opozoril na program, ki smo si ga postavili v Kranju na pokrajinski skupščini pov. UJU za reformo šole in v smislu katerega je naša dolžnost, da posvetimo vso pozornost tudi nadaljevalnemu šolstvu, namenjenemu zrelejši kmetijski mladini. Z organizacijo kmetijskih nadaljevalnih šol za možko mladino smo že pričeli in danes obstoja v Sloveniji že okoli 40 takih šol, enako potrebne pa so tudi gospodinjstvo nadaljevalne šole za žensko mladino, glede katerih pa se doslej pri nas še ni ničesar storilo. Naše načelne zahteve v pogledu na te šole so iste, kot smo jih stavili na anketi o kmetijsko nadaljevalnih šolah.

V obširnem referatu je obravnaval tov. Mencin celotni problem z idejne in organizacijske plati, sledeč temeljni misli, da mora gospodinjstvo nadaljevalna šola pri vseh svojih praktičnosti ostati vzgojna institucija, biti dostopna vsej mladini, najbolj oni v oddaljenih krajih, koje izobrazbo smo najbolj zamenjali ter mora v praktičnem in vzgojnem oziru pripravljati dekleta za njih poklic kot gospodinjke, matere in žene. Glede notranje in zunanje uredbe gospodinjstvo nadaljevalne šole je opozarjal na organizacijo in namen teh šol v drugih deželah.

Tov. Pleškova je kot druga referentka na osnovi svojih bogatih izkušenj podala praktična navodila in migljaje glede učnega in vzgojnega postopka, izbire in obravnave učne snovi ter opozorila na težavnost in odgovornost, pa tudi hvaležnost naloge, ki jo ima učiteljica na tej šoli ter na potrebo vsestranske pripravljenosti za uspešno njeno vršitev. Tudi ona je povdarjala vzgojno nalogo te šole.

Debata se je vršila na osnovi sledečih točk:

1. Ali je gospodinjstvo nadaljevalna šola kot splošna ustanova potrebna in mogoča? Ali naj poučuje na njej osnovnošolska učiteljica, in sicer izključno?

2. Kako naj bo gospodinjstvo nadaljevalna šola splošnega tipa urejena in katera je njena naloga? Ali naj bo strogo strokovna ali praktična poklicna šola vzgojnega značaja? Učni čas — učni načrt — učna snov — učila.

3. Izobrazba učiteljic.

4. Vzdrževanje in ustanavljanje šole, honorar učiteljic.

Pomen gospodinjstvo nadaljevalnih šol.

ad 1. Tov. Franja Zemljanova zastopa odločno mnenje, da je splošna gospodinjstvo nadaljevalna šola ne le nujno potrebna, ampak njena organizacija tudi izvedljiva in se sklicuje na svoje izkušnje. Tov. Bregantova utemeljuje njeno potrebo z etičnega, kulturnega in gospodarskega stališča. Tov. Dolinarjeva vidi najboljši dokaz za potrebo teh šol v dejstvu, da dekleta sama prosijo za njih ustanovitev, da je izvedba mogoča, da dokazuje slučaj tov. Pleveljeve, ki je v najneugodnejših razmerah ustanovila tako šolo. Tov. Primožičeva je popolnoma prepričana o nedvomni potrebi teh šol, meni pa, da bo preskrbljenost živil pri nekaterih dekletih de-

III. Občni zbor Zveze prosi, naj se vlada in Narodna skupščina energično zavzameta za odpravo vseh teh nedostatkov, ker bi to služilo politični in gospodarski konsolidaciji v notranjosti in povečanju kredita na zunaj.

To bi bil apel na merodajne kroge.

Pot organizacije pa je, da sama pobija zlo partizanstva, zarade, korupcije, nekvalificiranega uradništva, dvojne garniture uradništva in dvojne mentalitete uradništva, ki jo mora skušati sama odpraviti s tem, da utrjuje skupno organizacijo vseh strok državnega nameščenstva ter z njo prodre v vzhodne in južne kraje naše države.

Vsi, ki smo organizirani v Zvezi državnih nameščenecv za Slovenijo se moramo zavedati, da je to veliko naše poslanstvo in naša rešitev v bodočnosti.

V prvem letu je Zveza državnih nameščenecv organizirala vse stroke državnih nameščenecv in skupno organizacijo. V drugem letu naj poglobi stanovsko zavest za skupne naloge in skupne cilje vseh strok državnih nameščenecv ter skuša prodreti s svojo organizacijo v južne pokrajine in utrditi centralo Čin. Saveza, v tretjem letu bo lahko že zmagovala in zmogala.

V boju je treba žrtve in vztrajnost!

lalo težkoče. Tov. Rožnikova ugovarja in navaja, da dekleta rada prinašajo ona živila, ki jih imajo doma, drugo pa doplačujejo, težje pa je rešiti vprašanje primerne prostora. Tov. Rupnikova: Hvaležnost učenk dokazuje potrebo. Tov. Marinkova: Dekleta tožijo, da matere ne dajo kuhinje iz rok, temveč jih raje zaposlijo pri delu izven hiše. Zato je taka šola, kjer se lahko dekleta vežbajo v vsakem gospodinjstvenem poslu, prepotrebna. Poseben pomen bi imela ta šola še za revna dekleta, ki morajo čimprej po služku in nimajo doma prilike se česa naučiti. Tov. Bregantova opisuje, kako je urejen njen tečaj, ki se ga udeležuje 16 deklet. Za inventar, drva in živila skrbe dekleta sama, pri pouku ji pomagata dva tovariša in bližnji zdravnik. Prireja poučne izlete, kakor na kmetijsko šolo v Št. Jurju ob južni žel. Pri sestavi jedilnika upošteva primernost hrane za otroka, bolnika, težaka in starčka. Omenja vzgojni pomen šole. Tov. Pleveljeva trdi, da je mogoče prirediti tak tečaj na vsaki šoli. V njenem službenem kraju se vrši tak tečaj v navadni kmetijski hiši. Glavni pogoj za uspevanje šole je zaupanje ljudstva do učiteljice. Tov. referent in tov. poverjenik ugotavljata soglasje v tem pogledu, da je gospodinjstvo nadaljevalna šola nujno potrebna, mogoča tudi v neugodnih razmerah in da spada v področje osnovnošolskega učiteljstva, ki tega šolstva pod nobenim pogojem ne more dati iz rok. Hočemo biti ljudski vzgojitelji in tudi zrelejši mladini posvečati svojo skrb.

Ureditev gospodinjstvo nadaljevalnih šol.

ad 2. Tov. Fr. Zemljanova opisuje, kako je v Bohinjski Bistrici pred vojno za učenke drugega letnika ponavljalne šole upeljala gospodinjški pouk, in sicer od 8.—11. ure teoretičnega, od 11.—5. oziroma 6. ure popoldne pa praktičnega. Ob nedeljah pa je imela pouk za matere in odrasla dekleta. Učni načrt je odobrilo ministrstvo in nakazalo znatno podporo. Občina in ljudstvo jo je v vsakem oziru podpiralo in učni uspehi so bili jako zadovoljivi. Tov. poverjenik konstatira, da je tov. Zemljanova preobrazila ponavljalno šolo v gospodinjstvo šolo, opozarja pa, da gre v našem primeru za gospodinjški pouk starejših, šoli odraslih deklet. Tov. Odlasekova omenja, da je tud: ona leta 1909. preuredila ponavljalno šolo v gospodinjstvo šolo in to pri Sv. Jakobu ob Savi. Tov. Mihelič: »Da je bila gospodinjstvo šola tov. Zemljanove res vzorna, dokazuje dejstvo, da me je tedanji deželni odbor naprosil, naj ustanovim enako tudi na svoji šoli v Predvoru pri Kranju. Vojna je preprečila izvedbo. Tov. Mencin pozivlja tovarišice, ki že imajo svoje izkušnje, naj se izjavijo glede starostne dobe deklet za gospodinjstvo nadaljevalno šolo. Opozarja hkrati na sosedno štajersko, kjer sprejemajo dekleta šele s 17. starostnim letom v to šolo. Tov. Fr. Zemljanova pripominja, da imajo tud: mlajša dekleta smisel za gospodinjstvo. Tov. Rakova pripoveduje, da vodi v Mostah dva tečaja, enega za mlajša, enega za starejša dekleta. Zanimanje je pri starejših neprimerno večje kot pri mlajših, zato se izjavlja za sprejemanje starejših deklet, zlasti danes, ko je toliko deklet v zrelejši starosti, ki niso bile deležne

gospodinjstvenega pouka; pozneje lahko pridejo na vrsto tudi mlajša. Zdi se ji umestno, da bi trajala ta šola tri leta, ker je učni čas v enoletnem tečaju vsekako prekratek. Tov. Rupnikova se izjavlja za starostno dobo od 16. leta dalje, ker so se dekleta ob koncu obveznega obiska nekako naveličale šole, pozneje pa so jim zanimanje zopet vzbudi. Tov. poverjenik opozarja, da je to mnenje prevladovalo tudi na anketi za kmetijsko nadaljevalno šolstvo. Psihološki razlogi govoriyo za tak interval med obiskom osnovne in nadaljevalne šole. Najprimernejša starost za obisk nadaljevalne šole se mu zdi doba od 17. do 20. leta. Tov. Mencin: Naš ideal ni enoletna gospodinjstvo nadaljevalna šola, a za prehodno dobo je kot splošen tip skoro edino možno, ker bo osnovnošolska učiteljica s poukom na njej itak dovolj obremenjena. Tudi mora biti število učenk zelo omejeno, bolj kot na kmetijsko nadaljevalni šoli in bi zato pri dvoletni šoli ne prišla vsa dekleta na vrsto. Kadar bo s spremembo zakona omogočeno čakaj od dosedanjega učnega časa na osnovni šoli uporabljati za pouk na nadaljevalni šoli, bo možno tudi učno dobo na tej podaljšati. Glede števila učenk na nadaljevalni šoli velja na Štajerskem 10 kot maksimalno za eno učiteljico, 16 pa za šolo, kjer poučuje poleg glavne učiteljice še pomožna. Tov. Pleškova: V svojem referatu sem povdarjala, da je za dve učiteljici maksimum 16 deklet, ker je treba vsako delo stalno nadzirati. Ne gre za število, ampak za to, da se vsaka učenka res nekaj nauči. Tov. Bregantova: V svoj tečaj sem sprejela 16 deklet, ker mi je pomagala tovarišica. Ko pa je bila ta nenadoma prestavljena, sem stavila predlog, da bi moj tečaj prevzel izobraževalni krožek v svoje okrilje in bi mi prišle tovarišice pomagat. Žal se ni nobena odzvala. (Dalje prih.)

Osnovne in meščanske šole na Češkem.

Izvirno poročilo »Učiteljskemu Tovarišu«. (Napisal E. Lippert.) (Konec.)

Da dobe vse narodne manjšine svojemu številu primerno število šol, je češki parlament rešil to vprašanje z zakonom od 3. aprila 1919 in z zakonsko novelo od 9. aprila 1920. Po teh zakonih ustanavlja in vzdržuje država osnovne in meščanske manjšinske šole tam, kjer so dani splošni pogoji. Osnovna manjšinska šola se sme ustanoviti tudi če ni doseženo število 40 šoloobveznih otrok, meščanska pa če izkazuje šolska občina 400 šoloobveznih otrok.

Na osnovnih in meščanskih šolah se smejo nameščati učitelji kakor tudi učiteljice in to tako, da je polovica učiteljskih mest na šoli oddanih učiteljem, polovica pa učiteljicam. Le liho število učiteljskih mest dobe lahko učitelji. Upraviteljska mesta na deških osnovnih in ravnateljska mesta na deških meščanskih šolah se podeljujejo moškim, na ženskih pa učiteljicam. Pri oddaji učiteljskih služb se upošteva: 1. število službenih let v šolski službi od zrelostnega izpita dalje; 2. službena kvalifikacija; 3. rodbinske razmere, težave prejšnjega službenega mesta in zdravstveno stanje prosilca. Pri enakih pogojih imajo prednost invalidi in legionarji.

Dosedaj se učiteljstvo izobrazuje na štiri letnih učiteljskih, kamor sprejemajo 15-letne učence meščanskih in srednjih šol na podlagi sprejemnega izpita. Po štiri letnih študijah in praksi na vadnici, delajo zrelostni izpit, katerega izpričujevali jih opravičuje do učiteljske začasne službe, ki traja tri leta. Za absolvente srednjih šol se ustanovljajo na nekaterih učiteljskih enoletni tečaji, ki dopolnjujejo njihove pedagoške študije in jih usposobijo za šolsko prakso. Absolventi teh tečajev delajo potem samo dopolnilni zrelostni izpit.

Po dveh letih delajo začasni učitelji usposobljenostne izpite, da imajo pravico do stalne nastavitve. Za stalno nameščenje na meščanskih šolah je potreben poseben usposobljenostni izpit za stroke meščanskih šol, ki se ga polaga po tretjem službenem letu ali kasneje. Na meščanskih šolah so sledeče stroke: I. jezikovno-historična, II. prirodopisna in III. matematično-tehnična. Ker se je število meščanskih šol po prevratu silno pomnožilo, je nastalo veliko pomanjkanje strokovno usposobljenega učiteljstva, tako da je bilo treba nad eno četrtno službenih mest zasesti z neizpranimi učitelji. Ministrstvo je, radi povečanja števila izpranega učiteljstva dovolilo polaganje izpita v dveh terminih v razdalji poldrugega leta.

Sedaj se vrši proučevanje reforme učiteljske izobrazbe. Ministrstvo šolstva in narodne prosvete je pripravilo že načrt zakona, po katerem naj se dosedanja učiteljska zamenjajo z učiteljskimi akademijami z enolet-

nim tečajem za učitelje osnovnih šol in z dvoletnim za učitelje meščanskih šol. V učiteljsko akademijo bi se sprejemali samo absolventi srednjih šol z maturitetnim izpričevalom.

Glasom zadnje statistike iz leta 1926. je bilo v Češkoslovaški republiki:

1. Češkosloven. osnov. šol	9.419	982.901 učenci in	22.793 učitelj.
2. ruskih mešč.	1.250	233.187	6.889
3. ruskih osnov.	484	62.854	760
4. nemških mešč.	11	2.053	71
5. nemških osnov.	3.287	295.551	7.906
6. madžarskih mešč.	433	91.955	2.114
7. madžarskih osnov.	794	91.367	1.397
8. poljskih mešč.	17	2.235	72
9. poljskih osnov.	87	10.407	274
10. rumunskih mešč.	8	1.416	47
11. rumunskih osnov.	2	295	4
12. hebrejskih mešč.	0	513	15
13. kombiniranih mešč.	75	19.824	351
14. drugih mešč.	11	4.174	134
Skupaj osnov. šol	14.158	1.408.823 učenci in	33.590 učitelj.
mešč.	1.739	310.010	9.327

Od 33.560 osnovnošolskih učiteljev je bilo 11.291 učiteljic in od 9327 učiteljev meščanskih šol je bilo 2895 učiteljic.

Otroških vrtcev je bilo:

1. Češkoslovenških	914	z 59.867 otroci, 1.841 vrtnaric in	444 pom. os.
2. ruskih	21	z 1.708	23
3. ruskih osnov.	508	z 31.005	109
4. madžarskih	31	z 3.104	37
5. poljskih	30	z 1.514	44
6. drugih in kombin.	20	z 1.770	24
Skupaj	1.584	z 99.134 otroci, 2.861 vrtnaric in	685 pom. os.

Anketa šolskih upraviteljev poverjeništvu UJU iz mariborske oblasti.

Velika udeležba s strani šolskih upraviteljev. — Resno delo učiteljstva za dvig šole in prosvete. — Ustanovitev šolsko-upravnega oddelka poverjeništvu UJU v Mariboru.

V soboto 7. jan. t. l. je sklicalo poverjeništvu UJU anketo šolskih upraviteljev iz mariborske oblasti, v svrhu razprave o šolsko upravnih vprašanjih in v svrhu ustanovitve šolsko-upravnega oddelka pov. UJU v Mariboru.

Ankete se je udeležilo nad 150 šol. upraviteljev in upraviteljic.

Razprave so bile stvarne in predlogi vsestranski. Iz vsega se je videlo, da namerava učiteljstvo redno samo izboljšati šolske razmere, in šolsko upravo. Šolsko-upravni odbor je dobil polno nalog, ki jih bo moral izvršiti v svrhu izboljšanja šolskih in prosetnih razmer ter v zaščito stanovskih pravic in interesov.

Poverjenik Andrej Skulj je otvoril anketo s sledečimi besedami:

Poverjeništvu je eksekutiva želja in potreba svojega članstva v vseh potrebah, bodisi osebnih, kakor obče stanovskih. A ne samo to, njena naloga je zasledovati, delati in podpirati vse kjerkoli, kadar gre za dobrobit in razvoj našega šolstva in po njem obče narodove izobrazbe.

To svoje naloge pa more vršiti tačno in pravilno le tedaj, če je v željah in potrebah članstva, kakor o položaju stanu in šole točno, hitro in nepristransko poučeno.

To pa je zopet le tedaj mogoče ako poverjeništvu podpira in z njim sodeluje čim večji krog intenzivnih, poštenih in pred vsem nesebičnih sodelavcev. Uspešno in popolno, tudi v vsakem oziru pravilne, pa za organizacijo lažje bo naše delo, če se moremo z zaupanjem upreti na čim širšo bazo, na delovne skupine.

Ta misel je rodila razne odseke pri poverjeništvu, ki naj mu bodo opora pri težavnih organizacijskih, izobraževalnih in šolsko upravnih vprašanjih. Oprti na pošteno delo takih edinic moremo delo deliti in ustvarjati nekaj dobrega.

Poleg skrbi za nas samih in napredek naše organizacije stremimo za zdrav razvoj naše šole. da ji damo potrebne razmere, razmaha med narodom, da uredimo njeno poslovanje tako, da bo rodila zaželjene uspehe in si bo z nami vred priborila trdnih tal med narodom.

Zal pa, da pri vsem prizadevanju ne moremo prav naprej. Zdi se, da manjka v vsej naši upravi prave prevladnosti, pravega sistema, da je vse od danes do jutri. Razni odloki in urede, katerim ne moremo odrekati dobrega namena, ki pa so žal največkrat izdelane na brzo roko, ki se ne ozirajo na naše prilike, nam uvajajo novosti, ki niso v skladu z našimi prilikami. Pogostokrat ovirajo uspešno delo, povzročajo neorjontiranost v nas samih in vzbujajo nevoljo med narodom.

Ker pa je naša naloga delati v skladu s potrebami našega človeka, pomagati mu vsepovsod, delati za njegov napredek in zlasti za dober in zdrav razvoj narodovega šolstva, je naša dolžnost, da svetujemo in pomagamo upravi pri tem velevažnem delu.

Iz teh vidikov se nam je zdela potrebno ustanoviti pri poverjeništvu šolsko upravni odsek, ki naj priime za delo v vseh šolsko-upravnih vprašanjih.

V tem odseku naj delujejo pred vsem preiskušeni šolniki kakor so naši nadzorniki, upravitelji in

Kombinirane šole so one kjer so posamezni razredi posameznih narodnosti.

Opombe prelagatelja:

Navedeni članek nam prav nazorno kaže velik razmah šolstva v bratski češkoslovaški republiki po prevratu. Ta razmah je bil mogoč le, ker se vlada ni vsak mesec menjala, kjer je parlament delal in ustvarjal. Večina zakonov je delo znanega prosvetnega delavca Habermana, ki je bil dolgo let prosvetni minister. V tem kratkem članku, za katerega moramo biti piscu iz vsega srca hvaležni, pa niso navedeni drugi podatki, ki bi nas seznanili z izvenšolskim prosvetnim delom med narodom. Zato prosimo tem potom pisca priučajočega članka, da nam ob prvi priliki napiše poseben članek o tem delu prosvetnega programa. Potem bo šele mogoča primera, ki bo za brate čehes presenetljivo dobra. Potem bomo videli, kaj rodi delo in kaj rode brezplodne debate in nepotrebna prerekanja, katerih imamo mi 90% preveč.

V Trzinu, božični teden 1927.

Albin Lajovic.

Miroslava Leitgeb, Ljubljana, Jurčičev trg 3

Izdolovanje ročnih in strojnih vezin. Predtiskarija — Zaloga DMC in vseh potrebščin za vezanje.

Učiteljska Samopomoč.

Občni zbor je odklonil preustroj Samopomoči za bolniško pomoč. — Učiteljska Samopomoč ostane samo za pomoč ob smrti. — Poziv predsednika za osnove samostojnega bolniškega društva.

Dne 28. decembra 1927 se je vršil na II. mestni deški osnovni šoli v Ljubljani izredni občni zbor U. S. ob izredno lepi udeležbi (okrog 120 članov). Tov. Ivan Kocijančič je ob 10. uri otvoril občni zbor s pozdravom na navzoče člane, prosil za pravično in kritično presojo podanih poročil in predlogov iz odbora ter ugotovil sklepčnost po § 12. društvenih pravil. Izredni občni zbor je bil pravilno sklican v stanovskih glasilih.

Tov. Kocijančič je prečital načelnikovo poročilo za dobo od zadnjega občnega zbora v Celju dne 18. julija 1926 do 28. decembra 1927. (To poročilo priložimo posebej!) Poročilo je bilo z odobravanjem sprejeto. Tov. Fr. Pristovšek je navedel nekaj podatkov iz računskega zaključka za leto 1926., povdaril, da se društveno knjigovodstvo vodi pravilno in predlagal absolutno društvenemu upravniku, kar je bilo soglasno sprejeto.

Predlogi društvenega odbora so bili sledeči:

1. Društveni podpredsednik prof. A. Sič je govoril o podporah bolnim članom. Opisal je zgodovino tega vprašanja in stališče, kakršno zavzema on, oziroma društveni odbor. Omenjal je, da bi bile popore le posojilo, katero bi člani v daljši dobi vračali mesečno, pri predčasni smrti pa bi se odtegnilo od posmrtnine. — V debato je poseglo več tovarišev, ki so govorili skoro vsi proti podeljevanju takih podpor od U. S. ustanovi naj se v ta namen novo društvo (odbor), U. S. naj ostane taka kot je zdaj. Z veliko večino je bil sprejet predlog tov. Jan. Levca: Učit. Samopomoč ostani taka kakršna je, pravila naj se ne izpreminjajo.

2. Tov. Kocijančič je utemeljeval društveni predlog, da sme odbor sprejemati za društvene člane tudi bivše učitelje in profesorje, ki so prideleni raznim uradom podrejenim prosvetnemu ministru in to v področju ljubljanske in mariborske oblasti (n. pr. prosvetni oddelki velikih županov, narodno gledališče, državne knjižnice in muzeji itd.) in

3. predlog, da se društveni delokrog omeji na ljubljansko in mariborsko oblast v Sloveniji, društvo pa imenuje: »Društvo Učit. Samopomoč v Sloveniji za ljubljansko in mariborsko oblast«. Ker sedanja društvena pravila prav to povedo, zato za predloga pod 2. in 3. ni potrebna kaka izprememba pravil. Oba predloga sta bila soglasno sprejeta.

Od članov sta došla dva predloga:

1. Tov. Fr. Skulj je predlagal in utemeljeval predlog, da bi se člane, ki so 30 let plačevali članski prispevek, oprostil nadaljnje plačevanja. Predlog je bil z večino glasov odklonjen.

2. Tov. A. Prevč je nasvetovala (pismeno), da bi U. S. sprejemala za člane tudi nad 45 let stare priglasence. Predlog je bil soglasno odklonjen.

Splošne vesti.

— Mladinska Matica; priporočitev vsem šolam in učiteljstvu. Veliki župan ljubljanske oblasti je izdal pod P. br. 10.719 dne 30. decembra 1927 vsem šraskim poglavarjem in mestnemu šolskemu svetu v Ljubljani sledeči odlok: Jako me veseli, da je zasnovalo poverjeništvu UJU v Ljubljani Mladinsko Matico, ki ima namen izdajati mladinske spise ter s tem izpopolnjevati dobro mladinsko književnost. Vabim vse učiteljstvo, da to kulturno ustanovo podpira in stremi za tem, da se Mladinska Matica povsod do višine ki bo v čast narodu in učiteljstvu.

— Razpis nagrad. »Mladinska Matica« bo v šolskem letu 1927/28. izdala tri knjige za mladino v starosti šolske obveznosti. Za tri najboljše spise, ki se bodo objavili v »Koledarčku«, se razpisujejo sledeče nagrade:

- I. nagrada v znesku 500 Din
- II. » » » 400 »
- III. » » » 300 »

Spisi so lahko pripovedne ali realne vsebine. Želeti pa je, da so čim krajši. »Mladinska

Matica« razpisuje tudi nagrado v znesku 200 Din za najboljšo pesem. Običajni honorar se posebej. Spisi za nagrado morajo biti pisani s strojem, ali pa lastnorčno, vendar pa razločno čitljivo ter označeni z geslom. (To geslo bodi tudi na zaprti kuverti, ki naj vsebuje ime in naslov pisatelja. Vse prispevke je predložiti poverjeništvu UJU v Ljubljani, Franciškanska ulica 6, najpozneje do 1. marca 1928.

Odbor »Mladinske Matice« pov. UJU.

— Pri pomočniku ministra prosvete. Podpredsednik UJU Tihomir Kostić je bil pri pomočniku ministra prosvete in mu izrazil nekatere želje učiteljstva. Kot prvo je povdaril, da želi učiteljstvo, naj se ukine člen fin. zakona, ki predvideva šolnino 10 Din za vsakega otroka letno. Nadalje je povdarjal potrebo paznje na šolski nadzor, učiteljske stalnosti in večje nagrade ter zopetnega znižanja službenih let na 32. Tudi je povdarjal potrebo, da dobijo oni, ki gredo na svoje prvo službeno mesto povrjene potne stroške, ker so večina otroci siromašnih staršev in

v eni ali več barvah; zlaganje kvadratkov v okrasek; nalepljenje okraska; verziga iz ene ali več barv; hruška, jabolko, limona, pomaranča, listi, vejica, drevo, plot, vrt, zastavica, okvir, cvetlica.

Pojlaganje paličic: Predmeti z geometričnimi oblikami; okraski.

Modeliranje iz gline: Lonci, posoda, opeka, predmeti iz kmetijstva; predmeti, ki imajo obliko prizme, piramide, valja, stožca ali krogle; ljudje; živali.

Pokrajina iz peska: Doline, hribi, reke, potoki, ceste, luže, gozdovi, vasi. Podobna naj bo domači pokrajini.

Grajenje: Stavbe iz gline, kamenja, lesenih dečic in kock, opek, paličic. V sobah so ljudje, postelje, mize, stoli, omare.

Leseni izdelki: Leseno orodje kot igrača.

Igranje z Matadorjem.

Pletenje: Vrvice iz slame, trave, rafije, traku, vrvice.

Zenske ročno delo: Pentlje, vaja s kvačk; polaganje volne k volni iste barve obodi z barvano volno na blago v obliki preprostih okraskov. Z okraski naj obšivajo prtiče, podstavke, pogrnjala.

(Dalje prihodnjič.)

LISTEK.

JOS. DOLGAN:

Učni načrt kmetske delovne šole.

(Dalje.)

Recitacije: Preproste pesmice o kmetem delu in življenju, o praznikih, naravi in letnih časih.

3. Petje in telovadba.

Petje: Vaje v ritmu; posnemanje glasov v naravi; posnemanje petja in godbe izven šole; lahki napevi otroških pesmic. Ritm se navadi s korakanjem po godbi, s korakanjem brez godbe in štetjem. Napevi naj bodo lahki, melodični, nežni in ritmični. Petje naj spremlja delo, korakanje, gledališke in telovadne igre.

Rajanje: Petje, spremljano z rajanjem; dramatično rajanje, spremljano z godbo.

Telovadba: Dihalne vaje vsak dan; igre z barvanimi žogami; igre z obroči; iskanje sovražnika v gozdu, ob potoku, za gričem; potovanje po gozdu; orientacija v go-

zdu po stezah, drevsah in straneh neba; tekme v tekanju, skakanju v dolžino, skakanju v širino, rokoborbi in lučanju kamna; vrsta in red; korakanje v navadnem, počasnem in hitrem tempu, v teku, ropotoma in po prstih; gibanje rok in nog, trupa in glave; dviganje ročk; pri igrah in korakanju naj otroci pojejo ali štejejo.

4. Risanje in ročna dela.

Poznavanje barv: Polaganje cvetic poleg cvetic iste barve.

Okraski s cveticami: Šopki z eno barvo, z dvema barvama, tremi, štirimi barvami, najprej brez zelene, potem z zeleno barvo; polaganje samih cvetov v vodoravni, navpični, poševni vrsti in v loku z eno barvo, v dveh vrstah z dvema barvama, v treh vrstah s tremi barvami, v štirih vrstah s štirimi barvami; razne sestave po otrokovem okusu; prerasavanje teh okraskov z barvniki in barvami v obliki velikih pik.

Geometrijski liki: Polaganje geometrijskih likov iz lepence na like, ki so narisani na belem papirju; polaganje paličic v geometrijske like; izrezavanje in lepljenje likov iz barvanega papirja; prerasavanje teh likov; pobarvanje likov z barvniki ali barvami; prevlečenje z barvami okvir okrog risarskega papirja.